

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Koordinator badań: Krzysztof Świerkosz

Eksperti lokalni: Tomasz Babiak, Stanisław Kucharzyk, Jolanta Kujawa-Pawlaczyk, Kamil Kulpiński, Iwona Kuras, Daniel Lemke, Marek Malicki, Paweł Nejfeld, Anna Orlik, Paweł Pech, Joanna Perzanowska, Jarosław Sochacki, Robert Stańko, Krzysztof Stawowczyk, Anna Tyc, Kamila Reczyńska, Krzysztof Świerkosz.

W Polsce siedlisko występuje w regionach biogeograficznych alpejskim i kontynentalnym.

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

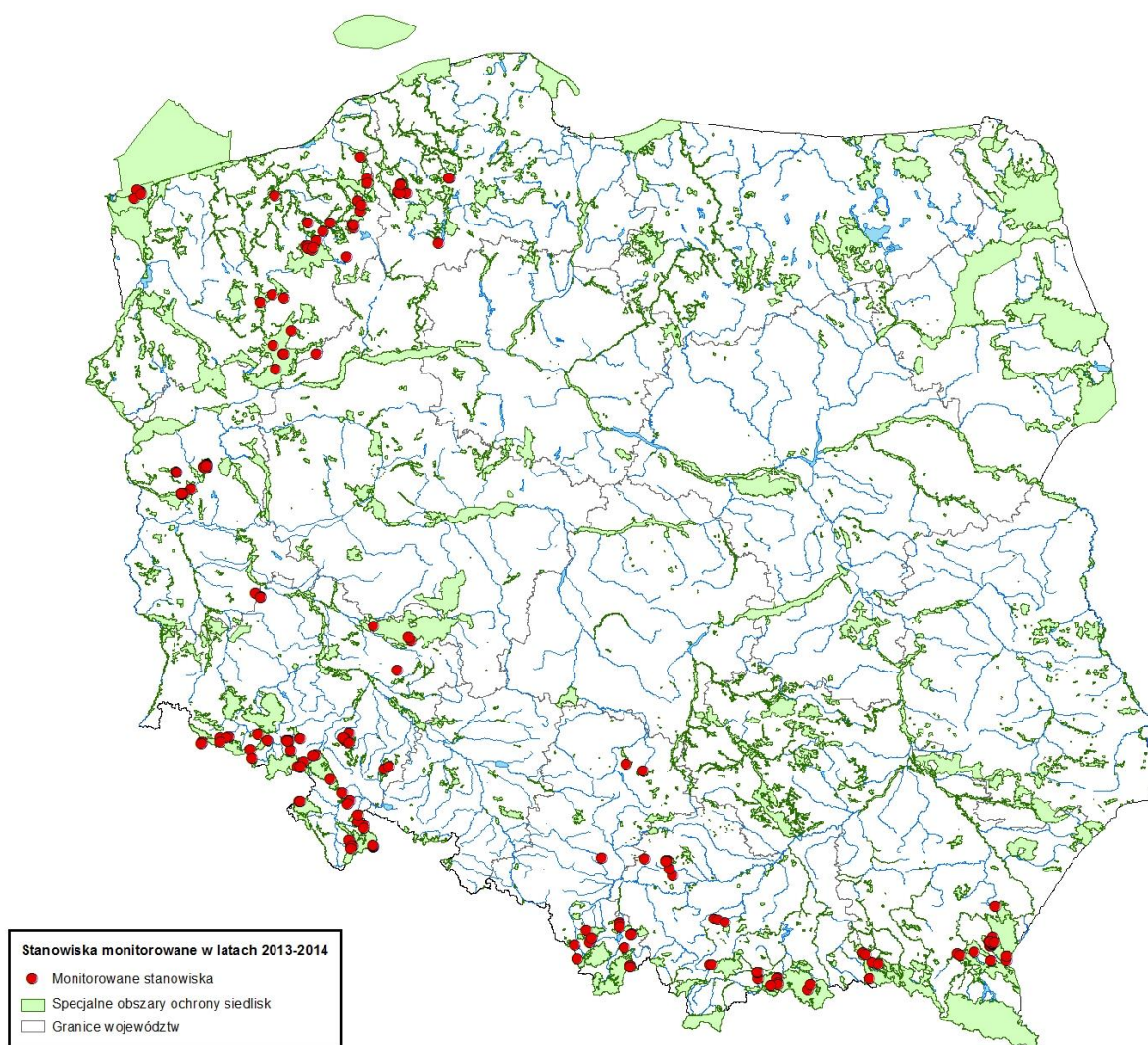
Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

Łącznie monitoringiem objęto 177 stanowisk siedliska, w tym 155 występujących w obszarach Natura 2000 i 22 poza obszarami Natura 2000. Dane pochodzą z całego zasięgu siedliska w Polsce, więc wydaje się że powinny być reprezentatywne dla jego stanu zachowania w różnych postaciach geograficznych i w pełnym zróżnicowaniu siedliskowym.

Niemniej jednak należy zauważyć, że w świetle wyników Powszechnej Inwentaryzacji Lasów Państwowych z lat 2006-2008 kwaśne buczyny zajmują na terenie Polski łącznie ponad 133 000 ha, z czego w regionie alpejskim około 35 000 ha, zaś w regionie kontynentalnym 98 000 ha. W trakcie obecnych badań

posadowiono 177 powierzchni monitoringowych, z czego 37 w regionie alpejskim (1 powierzchnia na 1000 ha) oraz 140 w regionie kontynentalnym (1 powierzchnia na 695 ha), są one ponadto nierównomiernie rozmieszczone na terenie kraju, gdyż większość stanowisk w regionie kontynentalnym posadowiona została we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego oraz w województwie dolnośląskim. Wydaje się że minimalne zagęszczenie powierzchni dla uzyskania pełnego obrazu zmienności siedliska powinno objąć średnio 1 powierzchnię na 500 ha siedliska (266 stanowisk), co oznacza, że w roku 2014 monitoring powinien być kontynuowany, ze szczególnym uwzględnieniem regionu alpejskiego oraz tych obszarów regionu kontynentalnego skąd brakuje danych o stanie zachowania siedliska (woj. łódzkie, zachodnia część zachodniopomorskiego, opolskie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie oraz pomorskie), a gdzie było notowane jego występowanie (Matuszkiewicz 2007).

Wyniki badań

Zwracamy uwagę, że po ostatecznym ustaleniu metodyki monitoringu tego siedliska, gdyby to spowodowało zmiany ocen wskaźników i parametrów, zostaną dokonane stosowne zmiany w raportach dla stanowisk i obszarów w bazie danych oraz na stronie internetowej jeżeli zostaną tam przedstawione wyniki przed ustaleniem metodyki.

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (37 stanowisk.)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (37 stanowisk)				Suma
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 Zła	XX Nieznana	
Powierzchnia		36	0	0	1	37
Specyficzna struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	28	9	0	0	37
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	27	5	5	0	37
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	34	1	2	0	37
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	21	14	2	0	37
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	35	2	0	0	37
	Martwe drewno	10	7	20	0	37
	Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	7	9	21	0	37
	Naturalne odnowienie drzewostanu	28	8	1	0	37
	Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	26	9	2	0	37
	Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie	13	24	0	0	37
	Wiek drzewostanu	17	14	6	0	37
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	16	11	10	0	37
	Ogólnie	5	6	26	0	37
	Perspektywy ochrony		19	17	0	1

Oceny wskaźników w regionie alpejskim wskazują na następujące trendy:

Charakterystyczna kombinacja florystyczna – na większości przeanalizowanych stanowisk jest prawidłowa i zgodna z wzorcowymi identyfikatorami fitosocjologicznymi, Analiza postaci uznanych za wykształcone w stopniu niezadowolającym pozwala postawić tezę o zbyt restrykcyjnym i schematycznym traktowaniu przez niektórych autorów tego składu gatunkowego i braku uwzględniania specyfiki lokalnej zbiorowiska. Lepiej wypadły stanowiska zlokalizowane we wschodniej części regionu biogeograficznego, występują tam wyłącznie stanowiska ocenione jako właściwe. W zachodniej części jest sporo stanowisk ocenionych na FV ale występują też stanowiska ocenione na U1.

Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) Na 27 stanowiskach nie obserwowano ekspansji apofitów, zaś na 10 tak. W 5 przypadkach ocena U2 wynikała z masowego występowania na terenie transektu gatunków porębowych (jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus* agg., trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*) których występowanie związane jest z nadmiernym prześwietleniem drzewostanu, są to następujące stanowiska: Gawory II, Łysina, Malorka, Kiczora, Kotylnicy Wierch.

Gatunki obce geograficznie w drzewostanie – na 34 stanowiskach stan oceniono jako właściwy, tylko w 3 przypadkach obserwowano obecność gatunków obcych do których należały sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* oraz modrzew pospolity *Larix decidua* w udziale przekraczającym 10% drzewostanu. Najgorzej wypadły stanowiska Łyska oraz Malorka.

Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie) – w 21 przypadkach nie obserwowano (oceny FV), w 14 były one zauważalne i wynikały z oddziaływania gospodarki leśnej, w 2 zaś (ocena U2) bardzo intensywne. Bardzo intensywne zniekształcenia odnotowano na stanowiskach Kamień oraz Ponice 1. Stanowiska ocenione na FV są w miarę równomiernie rozłożone w regionie, nie ma obszarów(1) gdzie byłaby ich przewaga.

Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie – stwierdzono tylko na 2 stanowiskach (Brenna Kotarz oraz Zasolnica 1), na pozostałych 35 nie odnotowano ich obecności.

Martwe drewno – wartość wskaźnika przekraczającą 20m³/ha obserwowano na 10 powierzchniach (ocena FV), między 10 a 20m³/ha na 7 powierzchniach, zaś niższą (oceny U2) na pozostałych 20 stanowiskach. Największe ilości notowano na Rozstajnem (66m³/ha) oraz w Gaworach i Ropieńce Dolnej (42-44m³/ha). Na stanowisku Żar właściwie brak jest martwego drewna, występują jedynie pojedyncze gałęzie.

Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości – wartość wskaźnika przekraczającą 5 sztuk/ha obserwowano na 7 powierzchniach (ocena FV), między 3 a 5 sztuk/ha na 9 powierzchniach, zaś niższą (oceny U2) na pozostałych 21 stanowiskach. Największe liczby martwych kłód zanotowano w Ropieńce Dolnej (30 sztuk) i w Lesie Karaszyn (15 sztuk) zaś najmniejsze na stanowiskach Sobel Zarzecki, Paprotnia, Malorka, Kozubnik, Góra Bucznik, Gawory II oraz Gawory I.

Naturalne odnowienie drzewostanu – pozytywnie oceniona na 28 powierzchniach, zaś niezadowolająco na 8 powierzchniach i źle (U2) na stanowisku Kozubnik. W przypadku ocen U1 i U2 przyczyną było masowe odnowienie podokapowe inicjowane prześwietleniem drzewostanów, często ze śladami zgrzyzania.

Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu pozytywnie oceniona na 26 powierzchniach, zaś niezadowolająco na 9 powierzchniach i źle (U2) na 2 stanowiskach (Kozubnik oraz Ponice 1). Stanowiska ocenione jako właściwe są równomiernie rozłożone w obszarze, brak ich zróżnicowania geograficznego.

Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie odnotowano w zakładanych granicach na 13 stanowiskach, na 24 stanowiskach zanotowano ich niedobór lub nadmiar. Zdecydowanie lepiej zostały ocenione stanowiska zlokalizowane we wschodniej części regionu, przeważają stanowiska o stanie właściwym. W zachodniej części regionu alpejskiego dominują stanowiska ocenione na U1.

Wiek drzewostanu oceniono jako właściwy (powyżej 10% starodrzewu) na 13 stanowiskach, zaś jako niewłaściwy (U1) na 14 stanowiskach. Na 6 monitorowanych stanowiskach odnotowano głównie postaci młodociane siedliska lub z zaburzoną strukturą wiekową, są to stanowiska: Gawory I, Kozubnik, Łysina, Witasówka, Żar, Ponice 1.

Powierzchnia siedliska na wszystkich stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV).

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 19 przypadkach, zaś jako niezadowolające w 17 przypadkach.

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych

powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczy uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Tab. 2. Wskaźniki na stanowiskach (140 stanowisk)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (140 stanowisk)				
		FV właściwa	U1 niezadowolają ca	U2 Zła	XX Nieznana	Suma
Powierzchnia		111	14	0	15	140
Specyficzna struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	108	28	4	0	140
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	127	11	2	0	140
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	115	19	6	0	140
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	119	17	4	0	140
	Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	108	30	2	0	140
	Martwe drewno	39	27	74	0	140
	Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	38	15	87	0	140
	Naturalne odnowienie drzewostanu	104	29	7	0	140
	Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	80	49	11	0	140
	Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie	88	46	6	0	140
	Wiek drzewostanu	105	31	4	0	140
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	117	20	3	0	140
Ogólnie	28	38	74	0	140	
Perspektywy ochrony		92	38	1	9	140

Oceny wskaźników w regionie kontynentalnych wskazują na następujące zależności:

Charakterystyczna kombinacja florystyczna – na większości przeanalizowanych stanowisk (108 spośród 140) jest prawidłowa i zgodna z wzorcowymi identyfikatorami fitosocjologicznymi, Analiza postaci uznanych za wykształcone w stopniu niezadowolającym (28) oraz złym (4) pozwala postawić tezę o zbyt restrykcyjnym i schematycznym traktowaniu przez niektórych autorów tego składu gatunkowego i braku uwzględniania specyfiki lokalnej zbiorowiska. Najgorzej ocenione stanowiska to Buczyna na Szwajcarii Połczyńskiej w oddz. 396, Zagórze, Łazy Wielkie, Wieściszowice.

Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) Na 127 stanowiskach nie obserwowano ekspansji apofitów, zaś na 13 tak. W 2 przypadkach ocena U2 wynikała z masowego występowania na terenie transektu gatunków porębowych (jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus* agg., trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*) których

występowanie związane jest z nadmiernym prześwietleniem drzewostanu. Analiza płatów ocenionych na U1 każe jednak przypuszczać że w niektórych przynajmniej przypadkach ocena ta jest zaniżona, ponieważ jako apofity traktowane są typowe gatunki kwaśnych buczyn, jak trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa* czy starzec gajowy *Senecio nemorensis* agg.

Gatunki obce geograficznie w drzewostanie – na 115 stanowiskach stan oceniono jako właściwy, w 19 przypadkach obserwowano obecność gatunków obcych geograficznie do których należały jedlica zielona *Pseudotsuga menziesii*, dąb czerwony *Quercus rubra*, modrzew pospolity *Larix decidua*, lub (na nizinach) świerk pospolity *Picea abies*. w udziale przekraczającym 10% drzewostanu. Najgorzej zostały ocenione stanowiska: Buczyna na Szwajcarii Połczyńskiej w oddz. 398, Sucha, Zagórze, Warnowo, Annabrzekie Wąwozy, Góra Mszaniec.

Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie) – w 119 przypadkach nie obserwowano (oceny FV), w 17 były one zauważalne i wynikały z oddziaływania gospodarki leśnej, w 4 zaś (ocena U2) bardzo intensywne. Bardzo intensywne zniekształcenia występowały na stanowiskach: Annabrzekie Wąwozy, Ostra Góra I, Góra Trupielec, Łądek Zdrój.

Inwazyjne gatunki obce w podsycie i runie – stwierdzono tylko na 21 stanowiskach, na pozostałych 119 nie odnotowano ich obecności. Na 17 stanowiskach występowały one w postaci pojedynczych okazów (głównie niecierpek drobnokwiatowy) i tylko na 2 (ocena zła – U2) wykazywały znaczące pokrycie i wpływ na różnorodność gatunkową płatów, są to stanowiska: Skarszyn oraz Strzegomiany.

Martwe drewno – wartość wskaźnika przekraczającą 20m³/ha obserwowano na 39 powierzchniach (ocena FV), między 10 a 20m³/ha na 27 powierzchniach, zaś niższą (oceny U2) na pozostałych 74 stanowiskach. Największe ilości notowano w Krzywej Buczynie (90 m³/ha), Górze Świętej Anny (70 m³/ha), i w Buczynie przy Stawach Ufo (blisko 50 m³/ha) – w większości wypadków wielkość ta wahała się jednak między 20 a 30 m³/ha. Braki w obecności martwego drewna nie zawsze jednak wynikają z gospodarki leśnej. W wielu miejscach drewno jest zbierane na opał przez okoliczną ludność.

Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości – wartość wskaźnika przekraczającą 5 sztuk/ha obserwowano na 38 powierzchniach (ocena FV), między 3 a 5 sztuk/ha na 15 powierzchniach, zaś niższą (oceny U2) na pozostałych 87 stanowiskach. Największe liczby martwych kłód (około 20 szt./ha) zanotowano na stanowiskach Święta Hala, Góra Sieniawska 2, Rosocha-Łomna i Łodzinka Górna.

Naturalne odnowienie drzewostanu – pozytywnie oceniona na 104 powierzchniach, zaś niezadowolająco na 29 powierzchniach i źle (U2) na 7 stanowiskach. W przypadku ocen U1 i U2 przyczyną było masowe odnowienie podokapowe inicjowane prześwietleniem drzewostanów, często ze śladami zgryzania. Najgorzej zostały ocenione stanowiska: Buczyna "Za rozstajnym miejscem", Warnowo, Jaworowa Kopa, Przełęcz Trzech Dolin, Słupica, Trójgarb, Wieściszowice. Stanowiska o ocenie właściwej są równomiernie rozmieszczone w całym regionie.

Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu pozytywnie oceniona na 80 powierzchniach, zaś niezadowolająco na 49 powierzchniach i źle (U2) na 11 stanowiskach. Zła struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu występuję m. in. na stanowiskach: Trzebinia 1, Las Wolność, Wieściszowice.

Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie odnotowano w zakładanych granicach na 88 stanowiskach, na 46 stanowiskach zanotowano ich niedobór lub nadmiar, zaś na 6 stanowiskach całkowity brak tych gatunków, są to stanowiska: Jagoda, Dolina Bogorii, Jaworowa Kopa, Przełęcz Trzech Dolin, Słupica, Trójgarb.

Wiek drzewostanu oceniono jako właściwy (powyżej 10% starodrzewu) na 105 stanowiskach, zaś jako niewłaściwy (U1) na 31 stanowiskach. Na 4 monitorowanych stanowiskach odnotowano głównie postaci młodociane siedliska lub z zaburzoną strukturą wiekową, są to: Bucznina na Szwajcarii Potczyńskiej w oddz. 396, Zagórze, Łazy Wielkie, Wieściszowice.

Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna- 117 stanowiska nie wykazało wpływu gospodarki leśnej, na 20 wpływ ten oceniono na niezadowolający (U1) zaś na 3 na zły. Największe zniszczenia runa odnotowano na stanowiskach: Góra Glichowiec, Góra Trupielec, Pod Grodziskiem, natomiast najlepiej ocenione stanowiska to m. in. Domalina-Rezerwat Reberce, Pasieka – Krajna, Bucznina przy Stawach UFO, Skarpa.

Powierzchnia siedliska na wszystkich niemal stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV), tylko na 14 stanowiskach w obszarach Natura 2000 oceniona została jako niezadowolająca (U1). Przyczyną takiej oceny było zajęcie części siedlisk buczyn przez drzewostany gospodarcze o zmienionych składzie gatunkowym, np., z nadmiernym udziałem sosny, świerka lub modrzewia.

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 88 przypadkach, zaś jako niezadowolające w 33 przypadkach (oraz w 5 poza obszarami Natura 2000). W 8 przypadkach parametr ten określono jako nieznan, z uwagi na fakt, że nawet przy dobrze skonstruowanych zapisach w planach ochrony lub planach urządzania lasu, sam niewłaściwy sposób ich realizacji może spowodować zniekształcenie struktury i funkcji siedliska.

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 3. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań
Zestawienie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym-alpejskim w roku 2013

Obszar NATURA 2000 (województwo jeżeli nie leży w obszarze)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach			
		Stan zachowania struktury i funkcji	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
		Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
Beskid Mały	Kozubnik	U2	FV	U1	U2
Beskid Mały	Łysina	U2	FV	FV	U2
Beskid Mały	Zasolnica	U2	FV	FV	U2
Beskid Śląski	Brenna Lachy	U2	FV	U1	U2
Beskid Śląski	Góra Bucznik	U2	FV	U1	U2
Beskid Śląski	Góra Czantoria	FV	FV	FV	FV
Beskid Śląski	Stożek	U2	FV	U1	U2
Beskid Śląski	Lachy	U2	FV	U1	U2
Beskid Śląski	Podnóże Góry Stożek	U2	FV	U1	U2
Beskid Żywiecki	Gawory I	U2	FV	FV	U2
Beskid Żywiecki	Gawory II	U2	FV	FV	U2

Beskid Żywiecki	Malorka	U2	FV	FV	U2
Beskid Żywiecki	Witasówka	U2	FV	FV	U2
Góry Słonne	Kwaszenina	U1	FV	FV	U1
Góry Słonne	Las Karaszyn	FV	FV	U1	U1
Góry Słonne	Ropienka Dolna	FV	FV	FV	FV
Ostoja Gorczańska	Ponice 1	U2	FV	U1	U2
Ostoja Gorczańska	Ponice 2	U2	FV	U1	U2
Ostoja Magurska	Folusz	U1	FV	FV	U1
Ostoja Magurska	Jaworze	U2	FV	FV	U2
Ostoja Magurska	Kamień	U2	FV	FV	U2
Ostoja Magurska	Pod Kobyłą	U1	FV	FV	U1
Ostoja Magurska	Rozstajne	U2	FV	FV	U2
Ostoja Popradzka	Baniska	FV	FV	FV	FV
Ostoja Popradzka	Kiczora	U2	FV	U1	U2
Ostoja Popradzka	Kłodne nad Dunajcem	FV	FV	FV	FV
Ostoja Popradzka	Kotylńczy Wierch	U2	FV	U1	U2
Ostoja Popradzka	Nad Tylmanową	U1	FV	U1	U1
Ostoja Popradzka	Przysłop	U1	FV	FV	U1
Ostoja Popradzka	Radziejowa	U1	FV	U1	U1
Ostoja Popradzka	Sobel Zarzecki	U2	FV	FV	U2
Ostoja Popradzka	Wdźary Niżne	U2	FV	U1	U2
Ostoja Popradzka	Wdźary Wyżne	U2	FV	U1	U2
śląskie	Brenna Kotarz	U2	FV	U1	U2
śląskie	Łyska	U2	FV	U1	U2
śląskie	Paprotnia	U2	XX	XX	U2
śląskie	Żar	U2	FV	FV	U2
Suma ocen poszczególnych parametrów		FV - 5 U1 - 6 U2 - 26 XX - 0	FV - 36 U1 - 0 U2 - 0 XX - 1	FV - 19 U1 - 17 U2 - 0 XX - 1	FV - 4 U1 - 7 U2 - 26 XX - 0

Analiza i podsumowanie wyników dla poszczególnych parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejski wykazuje, że:

Stan zachowania struktury i funkcji najczęściej oceniany była jako zły (U2 – 24 przypadki w obszarach Natura 2000 i 1 poza). Główną przyczyną takiej oceny były niedobory martwego drewna, a szczególnie martwych pni wielkogabarytowych, które traktowane były jako wskaźnik kardynalny. Tylko w 6 przypadkach stan ten określono jako niezadowolający (U1), zaś w 5 jako dobry (FV).

Powierzchnia siedliska na wszystkich stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV),

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 19 przypadkach, zaś jako niezadowolające w 17 przypadkach.

W efekcie ocena ogólna stanu zachowania siedliska na stanowiskach w praktyce powtarza oceny uzyskane dla stanu zachowania struktury i funkcji, gdyż ten parametr powodował największe obniżenie ocen ogólnych.

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań
Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym-kontynentalnym w roku 2013

Obszar NATURA 2000 (województwo jeżeli nie leży w obszarze)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach			
		Stan zachowania struktury i funkcji	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
		Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
Bagno i jezioro Ciemino	Ciemino	U2	FV	FV	U2
Bobolickie jeziora lobeliowe	Linowo	U2	FV	FV	U2
Bobolickie jeziora lobeliowe	Porost	U2	FV	FV	U2
Bobolickie jeziora lobeliowe	Skarpa	U2	FV	FV	U2
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 1	U1	FV	FV	U1
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 2	FV	FV	FV	FV
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 3	U1	FV	FV	U1
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 4	FV	FV	FV	FV
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 5	U2	FV	FV	U2
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 6	U2	FV	FV	U2
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 7	U2	FV	FV	U2
Buczyny łagowsko-Sulęcińskie	Buczyny łagowsko-Sulęcińskie 8	U1	FV	FV	U1
Czarne Urwisko koło Lutyni	Czarne Urwisko koło Lutyni	FV	FV	FV	FV
Czarna	Czarna południe	U2	U1	U1	U2
Czarna	Czarna Zachód	U2	FV	FV	U2
Dalkowskie Jary	Dalkowskie Jary I	U1	XX	FV	U1
Dalkowskie Jary	Dalkowskie Jary II	U2	XX	U1	U2
Dolina Grabowej	Laski	U2	FV	U1	U2
Dolina Grabowej	Nowy Żeliborz	U2	FV	U1	U2
Dolina Grabowej	Polanowskie Góry	U2	FV	FV	U2
Dolina Ilanki	Dolina Ilanki_1	U2	FV	FV	U2
Dolina Ilanki	Dolina Ilanki_2	U2	FV	FV	U2
Dolina Ilanki	Dolina Ilanki_3	U2	FV	FV	U2
Dolina Ilanki	Dolina Ilanki_4	U2	FV	FV	U2
Dolina Pliszki	Dolina Pliszki 1	U1	FV	FV	U1
Dolina Pliszki	Dolina Pliszki 2	U2	U1	FV	U2
Dolina Pliszki	Dolina Pliszki 3	FV	FV	FV	FV
Dolina Pliszki	Dolina Pliszki 4	U2	FV	FV	U2
Dolina Pliszki	Dolina Pliszki 5	U2	U1	FV	U2
Dolinki Jurajskie	Nad doliną Eliaszówki	U1	FV	FV	U1
Dorzecze Parsęty	Rudna	U2	FV	FV	U2

Dorzecze Parsęty	Smuga	U2	FV	FV	U2
Dorzecze Parsęty	Sucha	U2	FV	FV	U2
Dorzecze Parsęty	Zielnogóra	U2	FV	FV	U2
Góry Bardzkie	Cisowa Góra	U2	XX	FV	U2
Góry Bardzkie	Góra Mszaniec	U1	XX	U1	U1
Góry Bardzkie	Janowiec	FV	XX	U1	U1
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Dolina Bogorii	U2	U1	U1	U2
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Dolina Wilczki	U1	U1	U1	U1
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Działowe Siodło	FV	FV	FV	FV
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Góra Uroczysko stok E	FV	FV	FV	FV
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Góra Uroczysko stok SE	FV	FV	FV	FV
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Iwinka	FV	FV	FV	FV
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	Jaworowa Kopa	U2	U1	U1	U2
Góry Kamienne	Jedlina Zdrój	U1	FV	XX	U1
Góry Kamienne	Jeleniec	FV	FV	FV	FV
Góry Kamienne	Przełęcz Trzech Dolin	U2	FV	U1	U2
Góry Kamienne	Trzy Strugi	U1	FV	U1	U1
Góry Słonne	Międzybrodzie	U2	FV	FV	U2
Góry Słonne	Orli Kamień	U2	FV	FV	U2
Góry Słonne	Trójca	U1	FV	FV	U1
Góry Słonne	Łaski (Tyrawa Wołoska)	U1	FV	FV	U1
Góry Stołowe	Ostra Góra 1	U1	XX	FV	U1
Góry Stołowe	Ostra Góra 2	FV	XX	FV	FV
Góry Żłote	Orłowiec	U1	FV	U1	U1
Góry Żłote	Trzeboń	U1	FV	U1	U1
Jeziora Czaplinieckie	Bielice	U1	FV	FV	U1
Jeziora Czaplinieckie	Buczyna na Szwajcarii Połyńskiej w oddz. 396	U2	FV	FV	U2
Jeziora Czaplinieckie	Buczyna na Szwajcarii Połyńskiej w oddz. 398	U2	FV	FV	U2
Jeziora Czaplinieckie	Buczyna na Szwajcarii Połyńskiej w oddz. 429	U2	FV	FV	U2
Jeziora Czaplinieckie	Stare Gonno	U2	FV	FV	U2
Jeziora Szczecinieckie	Buczyna nad jeziorem Kople	U2	FV	FV	U2
Jeziora Szczecinieckie	Buczyna przy Jeziorze Martwym	U2	FV	FV	U2
Jeziora Szczecinieckie	Krasnobrzeg	U2	FV	FV	U2
Jezioro Lubie i Dolina Drawy	Buczyna nad jeziorem Borowo Wielkie	U1	U1	FV	U1
Jezioro Lubie i Dolina Drawy	Buczyna nad jeziorem Dębno	U1	FV	U1	U1

	Wielkie				
Jezioro Lubie i Dolina Drawy	Buczyna nad jeziorem Studnickim	U1	U1	U1	U1
Jezioro Piasek	Jezioro Piasek	U2	FV	U1	U2
Karkonosze	Chojnik stok N	FV	FV	FV	FV
Karkonosze	Chojnik, podnóże	FV	FV	FV	FV
Karkonosze	Cicha Dolina	U2	FV	FV	U2
Karkonosze	Dolina Białej Wody	U1	FV	FV	U1
Karkonosze	Dolne Gawry	FV	U1	FV	U1
Karkonosze	Kowary Podgórze	U2	FV	FV	U2
Karkonosze	Piechowice Górne	U2	FV	FV	U2
Las Wolność	Las Wolność	U2	U1	U1	U2
Masyw Chełmca	Masyw Chełmca	FV	FV	FV	FV
Masyw Ślęzy	Góra Ślęza	FV	FV	FV	FV
Masyw Ślęzy	Przełęcz Tąpadła	U1	FV	FV	U1
Masyw Ślęzy	Skalna	FV	FV	FV	FV
Masyw Ślęzy	Słupica	U2	U1	XX	U2
Masyw Ślęzy	Strzegomiany	U2	U1	U1	U2
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Jezioro Kamień	U2	XX	XX	U2
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Jezioro Orle	U2	FV	U1	U2
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Jezioro Siadło	U2	FV	U1	U2
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Jezioro Skąpe	U2	FV	U1	U2
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Północne Jezioro Skąpe	U2	FV	U1	U2
Ostoja nad Baryczą	Lasowice	U2	XX	U1	U2
Ostoja nad Baryczą	Łazy Wielkie	U2	XX	FV	U2
Ostoja nad Baryczą	Radziądz	U1	XX	FV	U1
Ostoja Olsztyńsko-Mirowska	Sokole Góry	U1	FV	FV	U1
Ostoja Przemyska	Borsucze	U2	FV	FV	U2
Ostoja Przemyska	Domalina	FV	FV	FV	FV
Ostoja Przemyska	Góra Sieniawska 1	U2	FV	U1	U2
Ostoja Przemyska	Góra Sieniawska 2	FV	FV	FV	FV
Ostoja Przemyska	Koziny	U2	FV	U1	U2
Ostoja Przemyska	Łodzinka Górna	FV	FV	FV	FV
Ostoja Przemyska	Pasieka – Krajna	FV	FV	FV	FV
Ostoja Przemyska	Rosocha - Łomna	FV	FV	FV	FV
Ostoja Złotopotocka	Złoty Potok	U2	FV	FV	U2
Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	Lubachów	U1	FV	FV	U1
Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	Przełęcz Woliborska	U1	FV	FV	U1
Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	Zagórze Śląskie	U1	FV	FV	U1
Pasma Krowiarki	Biała Woda	FV	FV	FV	FV
Pasma Krowiarki	Góra Suchoń	U1	FV	FV	U1
Przełomy Pełcznicy pod Książem	Dolina Pełcznicy	U1	FV	FV	U1
Rudawy Janowickie	Góra Urwista	U1	FV	FV	U1
Rudawy Janowickie	Wieściszowice	U2	FV	U2	U2
Studzienickie Torfowiska	Kostki	U2	FV	U1	U2

Studzienickie Torfowiska	Stuziennice	U2	FV	U1	U2
Uroczyńska Puszczy Drawskiej	Buczyna przy Stawach UFO	U1	FV	FV	U1
Uroczyńska Puszczy Drawskiej	Głodne Jeziorka	U1	FV	FV	U1
Uroczyńska Puszczy Drawskiej	Jagoda	U2	FV	FV	U2
Uroczyńska Puszczy Drawskiej	Mierzęcka Struga	U1	FV	FV	U1
Uroczyńska Puszczy Drawskiej	Święta Hala	FV	FV	FV	FV
Wolin i Uznam	Buczyna „Za rozstajnym miejscem”	U1	U1	FV	U1
Wolin i Uznam	Góra Świętej Anny	FV	FV	FV	FV
Wolin i Uznam	Krzywa Buczyna	FV	FV	FV	FV
Wolin i Uznam	Rezerwat Czubińskiego	FV	FV	FV	FV
Wolin i Uznam	Warnowo	U2	U1	U1	U2
Wzgórza Strzebińskie	Dobroszów	U2	XX	U1	U2
Wzgórza Strzebińskie	Gromnik	U2	XX	U1	U2
dolnośląskie	Czernica	U1	FV	FV	U1
dolnośląskie	Dział Izerski	U1	FV	XX	U1
dolnośląskie	Jagodnik	U1	FV	XX	U1
dolnośląskie	Lądek Zdrój	U2	FV	U1	U2
dolnośląskie	Mrównica	U1	FV	XX	U1
dolnośląskie	Skarszyn	U2	XX	U1	U2
dolnośląskie	Tkacka Góra	FV	FV	XX	FV
dolnośląskie	Trójgarb	U2	FV	XX	U2
lubuskie	Annabrzeskie Wąwozy	U2	XX	U1	U2
małopolskie	Baczyn	U2	FV	FV	U2
małopolskie	Góra Glichowiec	U2	FV	U1	U2
małopolskie	Góra Trupielec	U2	FV	U1	U2
małopolskie	Gwoździec	U2	FV	U1	U2
małopolskie	Pod Grodziskiem	U2	FV	U1	U2
małopolskie	Trzebinia 1	U2	FV	U1	U2
śląskie	Las Murckowski	U1	FV	FV	U1
zachodniopomorskie	Buczyna nad Morskim Okiem	U2	FV	XX	U2
zachodniopomorskie	Zagórze	U2	FV	FV	U2
Suma ocen poszczególnych parametrów		FV - 28 U1 - 38 U2 - 74 XX - 0	FV - 111 U1 - 14 U2 - 0 XX - 15	FV - 92 U1 - 38 U2 - 1 XX - 9	FV - 26 U1 - 40 U2 - 74 XX - 0

Analiza i podsumowanie wyników dla poszczególnych parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym wykazuje, że:

Stan zachowania struktury i funkcji najczęściej oceniany była jako zły (U2 – 64 przypadki w obszarach Natura 2000 i 9 poza). Główną przyczyną takiej oceny były niedobory martwego drewna, a szczególnie martwych pni wielkogabarytowych, które traktowane były jako wskaźnika kardynalny. Tylko w 35 przypadkach w obszarach Natura 2000 (oraz w 3 poza obszarami) stan ten określono jako niezadowolający

(U1), zaś w 26 jako dobry (FV). W niemal połowie monitorowanych powierzchni parametr ten przybrał wartość U2.

Powierzchnia siedliska na wszystkich niemal stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV), tylko na 14 stanowiskach w obszarach Natura 2000 oceniona została jako niezadowolająca (U1). Przyczyną takiej oceny było zajęcie części siedlisk buczyn przez drzewostany gospodarcze o zmienionych składzie gatunkowym, np., z nadmiernym udziałem sosny, świerka lub modrzewia.

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 88 przypadkach, zaś jako niezadowolające w 33 przypadkach (oraz w 5 poza obszarami Natura 2000). W 8 przypadkach parametr ten określono jako nieznan, z uwagi na fakt, że nawet przy dobrze skonstruowanych zapisach w planach ochrony lub planach urządzania lasu, sam niewłaściwy sposób ich realizacji może spowodować zniekształcenie struktury i funkcji siedliska.

W efekcie ocena ogólna stanu zachowania siedliska na stanowiskach w praktyce powtarza oceny uzyskane dla stanu zachowania struktury i funkcji, gdyż ten parametr powodował największe obniżenie ocen ogólnych. Aż 64 stanowiska w obszarach Natura 2000 i 9 stanowisk poza ich granicami uzyskało oceny ogólne złe (U2).

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Tab. 5. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (6 obszarów)

Zestawienie ocen wskaźników dla siedliska przyrodniczego na badanych obszarach NATURA 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim, wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (6 obszarów)				Suma
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 zła	XX Nieznana	
Powierzchnia siedliska		6	0	0	0	6
Specyficzna struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz	5	1	0	0	6
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	6	0	0	0	6
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	4	2	0	0	6
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	4	2	0	0	6
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	2	4	0	0	6
	Naturalne odnowienie drzewostanu	5	1	0	0	6
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	6	0	0	0	6
	Udział gatunków pionierskich (wczesno	2	4	0	0	6

	sukcesyjnych) w drzewostanie					
	Martwe drewno (łączne zasoby)	1	4	1	0	6
	Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	0	3	3	0	6
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	2	4	0	0	6
	Inne zniekształcenia antropogeniczne	4	2	0	0	6
	Ogólnie	0	3	3	0	6
Perspektywy ochrony		4	2	0	0	6

Tab. 6. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (36 obszarów)

Zestawienie ocen wskaźników dla siedliska przyrodniczego na badanych obszarach NATURA 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym; wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (36 obszarów)				Suma
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 zła	XX Nieznana	
Powierzchnia siedliska		24	7	0	5	36
Specyficzna struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenozy	28	8	0	0	36
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	19	17	0	0	36
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	32	4	0	0	36
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	21	14	1	0	36
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	27	6	0	2	36
	Naturalne odnowienie drzewostanu	26	10	0	0	36
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	28	8	0	0	36
	Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie	31	5	0	0	36
	Martwe drewno (łączne zasoby)	6	16	14	0	36
	Martwe drewno leżące lub stojące >3	7	9	20	0	36

	m długości i >50 cm grubości					
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	30	6	0	0	36
	Inne zniekształcenia antropogeniczne	28	8	0	0	36
	Ogólnie	6	14	15	1	36
Perspektywy ochrony		24	7	0	5	36

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 7. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach NATURA 2000 i porównanie wyników badań

Zestawienie ocen parametrów i oceny ogólnej stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych obszarach NATURA 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w roku 2013

Obszary NATURA 2000	Oceny dla obszarów NATURA 2000			
	Stan zachowania struktury i funkcji	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
Beskid Mały	U2	FV	FV	U2
Beskid Śląski	U1	FV	U1	U1
Beskid Żywiecki	U2	FV	FV	U2
Góry Słonne	U1	FV	FV	U1
Ostoja Magurska	U2	FV	FV	U2
Ostoja Popradzka	U1	FV	U1	U1
Suma ocen poszczególnych parametrów	FV - 0 U1 - 3 U2 - 3 XX - 0	FV - 6 U1 - 0 U2 - 0 XX - 0	FV - 4 U1 - 2 U2 - 0 XX - 0	FV - 0 U1 - 3 U2 - 3 XX - 0

Analiza i podsumowanie wyników dla poszczególnych parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim wykazuje, że:

Stan zachowania struktury i funkcji był oceniany na U1 lub na U2. Ocenę złą (U2) uzyskały obszary: Beskid Żywiecki, Beskid Mały i Ostoja Magurska. Główną przyczyną takiej oceny było obniżenie wskaźników związanych z ilością i strukturą martwego drewna.

Powierzchnia siedliska na wszystkich stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV),

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 4 obszarach Natura, zaś jako niezadowolające w dwóch obszarach (Beskid Śląski, Ostoja Magurska)..

W efekcie ocena ogólna stanu zachowania siedliska na stanowiskach w praktyce powtarza oceny uzyskane dla stanu zachowania struktury i funkcji, gdyż ten parametr powodował największe obniżenie ocen ogólnych.

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Tab. 8. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach NATURA 2000 i porównanie wyników badań

Zestawienie ocen parametrów i oceny ogólnej stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych obszarach NATURA 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w roku 2013

Obszary NATURA 2000	Oceny dla obszarów NATURA 2000			
	Stan zachowania struktury i funkcji	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
Bagno i Jezioro Ciemino	U2	FV	FV	U2
Bobolickie Jeziora Lobeliowe	U2	FV	FV	U2
Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie	U1	FV	FV	U1
Czarne Urwisko koło Lutyni	FV	FV	FV	FV
Czarna	U2	U1	U1	U2
Dalkowskie Jary	U1	XX	FV	U1
Dolina Grabowej	U2	FV	FV	U2
Dolina Ilanki	U2	FV	FV	U2
Dolina Pliszki	U2	U1	FV	U2
Dolinki Jurajskie	U1	FV	FV	U1
Dorzecze Parsęty	U2	FV	FV	U2
Góry Bardzkie	U1	XX	U1	U1
Góry Białskie i Grupa Śnieżnika	U1	U1	FV	U1
Góry Kamienne	U1	FV	XX	U1
Góry Stołowe	FV	XX	FV	FV
Góry Złote	U2	U1	XX	U2
Jeziora Czaplneckie	U2	FV	FV	U2
Jeziora Szczecińskie	U2	FV	FV	U2
Jezioro Lubie i Dolina Drawy	FV	U1	U1	U1
Karkonosze	U1	FV	U1	U1
Las Wolność	U2	U1	U1	U2
Masyw Chełmca	FV	FV	FV	FV
Masyw Ślęży	U1	FV	FV	U1
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	U2	FV	FV	U2
Ostoja nad Baryczą	U1	XX	U1	U1
Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	U1	FV	XX	U1
Ostoja Olsztyńsko-Mirowska	U1	FV	FV	U1
Ostoja Przemyska	FV	FV	FV	FV
Ostoja Złotopotocka	U2	FV	FV	U2
Pasma Krowiarki	U1	FV	XX	U1
Przełomy Pełcznicy pod Książem	FV	FV	FV	FV

Rudawy Janowickie	XX	U1	XX	U1
Studzienickie Torfowiska	U2	FV	FV	U2
Uroczyska Puszczy Drawskiej	U1	FV	FV	U1
Wolin i Uznam	U1	FV	FV	U1
Wzgórza Strzelińskie	U2	XX	U1	U2
Suma ocen poszczególnych parametrów	FV - 6	FV - 24	FV - 24	FV - 5
	U1 - 14	U1 - 7	U1 - 7	U1 - 16
	U2 - 15	U2 - 0	U2 - 0	U2 - 15
	XX - 1	XX - 5	XX - 5	XX - 0

Analiza i podsumowanie wyników dla poszczególnych parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym wykazuje, że: Stan zachowania struktury i funkcji najczęściej oceniany była jako zły (U2 – 15 obszarów Natura 2000) lub niezadowolający (U1 – 14 obszarów Natura 2000). Główną przyczyną takiej oceny były niedobory martwego drewna, a szczególnie martwych pni wielkogabarytowych, które traktowane były jako wskaźnika kardynalny. Tylko w 5 obszarach Natura 2000 parametr ten przyjął wartość FV. Były to obszary o niewielkich powierzchniach, w których cała powierzchnia siedliska lub większa jego część znajdowała się w różnego typu lasach objętych ochroną bierną lub też w lasach bez planowanych zabiegów gospodarczych. Drugim powodem obniżenia oceny było pojawianie się w płatach obcych gatunków inwazyjnych (głównie niecierpka drobnokwiatowego) oraz inwazyjnych gatunków rodzimych.

Powierzchnia siedliska w większości obszarów Natura została oceniona jako właściwa (FV – 23 obszary), tylko w 7 obszarach Natura 2000 oceniona została jako niezadowolająca (U1). Przyczyną takiej oceny było zajęcie części siedlisk buczyn przez drzewostany gospodarcze o zmienionym składzie gatunkowym, np., z nadmiernym udziałem sosny, świerka lub modrzewia. W 5 przypadkach powierzchnię siedliska określono jako nieznaną.

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 23 obszarach Natura, zaś jako niezadowolające w 7 obszarach. W 5 obszarach parametr ten określono jako nieznaną, z uwagi na fakt, że nawet przy dobrze skonstruowanych zapisach w planach ochrony lub planach urządzania lasu, sam niewłaściwy sposób ich realizacji może spowodować zniekształcenie struktury i funkcji siedliska.

W efekcie ocena ogólna stanu zachowania siedliska w obszarach Natura w praktyce powtarza oceny uzyskane dla stanu zachowania struktury i funkcji, gdyż ten parametr powodował największe obniżenie ocen ogólnych. Stanowiska leżące w 15 obszarach Natura 2000 uzyskało oceny ogólne złe (U2), w 16 oceny niezadowolające (U1), i tylko w 4 obszarach stan uznano za właściwy, mimo pojedynczych wskaźników stanu zachowania struktury i funkcji ocenianych na U1 (np. pojawianie się pojedynczych okazów niecierpka drobnokwiatowego).

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 9. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (37 stanowisk)

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego-alpejskiego w roku 2013.

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ pozytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)		
			A	B	C	A	B	C	A	B	C
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	37							6	5	
B02.02	wycinka lasu	37							1		
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	37							4	2	
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew	37								2	3
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	37								2	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	37						2	1	3	3
D06	Inne formy transportu i komunikacji	37									1
E03.04	Inne odpady	37									3
F04.02	zbiieractwo grzybów, porostów, jagód itp.	37									1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	37									1
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	37								2	
H05.01	odpadki i odpady stałe	37									2
I01	nierodzące gatunki zaborcze	37									2
I02	problematiczne gatunki rodzime	37							2	2	
K01.01	Erozja	37						1			
390	Inna działalność górnicza lub wydobywcza	37									1
990	Inne naturalne procesy	37	1								
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk (13 X)	37									

Do najczęściej notowanych w regionie alpejskim oddziaływań na siedlisko należą oddziaływania i zagrożenia związane z gospodarką leśną. Ogólnie negatywne oddziaływanie gospodarki leśnej notowano z dużym i średnim natężeniem w 11 stanowiskach, ponadto w 5 odnotowano usuwanie drzew martwych i zamierających, w 5 przerzedzenie warstwy drzewostanu wskutek prowadzonych prac hodowlanych, w 1 zaś wycinkę lasu. Tak liczna reprezentacja zagrożeń związanych z gospodarką leśną jest oczywista, gdyż wiele powierzchni badawczych leży w lasach o charakterze gospodarczym, gdzie tego typu oddziaływania muszą występować, ponieważ wiążą się z gospodarczym wykorzystaniem lasu. Oczywiście problematyczny jest – z punktu widzenia gospodarza lasu – ów „negatywny wpływ” na siedlisko, jednak bez wątpliwości prowadzi on do uproszczenia struktury i funkcji zbiorowisk leśnych, choćby poprzez obniżenie zasobów martwego drewna, zmiany w piętrowej i przestrzennej strukturze drzewostanu, ubożenia lub zmiany składu florystycznego intensywnie zagospodarowanych powierzchni, aż po całkowitą zmianę składu gatunkowego drzewostanów – a co za tym idzie także flory i fauny. Tym samym osiągnięcie przez las gospodarczy stanu ekologicznego pozwalającego na ocenę stanu zachowania struktury i funkcji ocenionej jako właściwej (FV) jest być może niemożliwe w większości obecnie istniejących drzewostanów. Z drugiej jednak strony dobrze zachowane fragmenty objęte ochroną w ramach lasów rezerwatowych, parków narodowych lub lasów referencyjnych, wystarczą być może do zabezpieczenia określonych zasobów przyrodniczych związanych z siedliskiem, pozwalając utrzymać wystarczające powierzchnie drzewostanów we właściwym stanie ochrony, którym towarzyszyć będą gorzej zachowane (na poziomie U1) lasy z wysokim udziałem pozyskania drewna. Problem ten dotyczy jednak wszystkich intensywnie

wykorzystywanych gospodarczo siedlisk leśnych z Załącznika II Dyrektywy 92/43/EEC i będzie zapewne jeszcze szeroko dyskutowany.

Drugim często notowanym oddziaływaniem, również najczęściej oddziałującym negatywnie na siedlisko jest obecność dróg i szlaków o różnym natężeniu ruchu – zarówno dróg asfaltowych (2 stanowiska) jak i ścieżek oraz szlaków pieszych i dróg leśnych o nieznacznym natężeniu ruchu (9 stanowisk, przy czym na 7 wpływ określono jako negatywny).

Stosunkowo rzadko – rzadziej niż można by się spodziewać w pasmach górskich regionu alpejskiego notowane były oddziaływania i zagrożenia związane z ruchem turystycznym (łącznie na 4 stanowiskach) oraz z zaśmiecaniem terenu (również na 4).

Tylko na dwóch stanowiskach zaobserwowano występowanie nierodzimych gatunków zaborczych (I01), na 4 zaś problematycznych gatunków rodzimych – choć jak wynika z wcześniej przeprowadzonych analiz za takie uważano czasem gatunki typowe dla siedliska jeżeli występowałyby fałszywie, co może być przejawem wewnętrznej zmienności siedliska.

Tab. 10. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (140 stanowisk)

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego w roku 2013.

Kod	Oddziaływanie	łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ pozytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)		
			A	B	C	A	B	C	A	B	C
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	140	1	1		3	1		5	11	3
B02.01.	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)	140	1			1	1				
B02.02	wycinka lasu	140							3	9	10
B02.03	usuwanie podszytu	140				1			4	2	1
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	140							43	14	19
B02.05	nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)	140	3	2							
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew	140		3	1	1			1	6	5
B03	eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania	140								1	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	140						2	1	2	3
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	140					1	5		2	13
D01.02	drogi, autostrady	140						1			4
D01.03	parkingi samochodowe i miejsca postojowe	140									2
D01.04	drogi kolejowe, w tym TGV	140						1			
D05	Usprawniony dostęp do obszaru	140									3
D06	Inne formy transportu i komunikacji	140						1		2	3
E03.04	Inne odpady	140								1	1
F03.01.	szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)	140							1		
F04.02	zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.	140									1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	140						1			4
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	140								1	
G01.03	regularne kierowanie pojazdami	140							1		

.01	zmotoryzowanymi												
G01.08	inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	140											1
G02.02	kompleksy narciarskie	140						1					
G02.09	obserwowanie przyrody	140						1					
G02.10 i	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	140											1
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	140										3	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	140										1	
H05.01	odpadki i odpady stałe	140											1
I01	nierodzone gatunki zaborcze	140									5		24
I02	problematiczne gatunki rodzime	140									2		3
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	140	11	4	1								
K02.02	nagromadzenie materii organicznej	140								1		3	
K02.03	eutrofizacja (naturalna)	140											2
K04.05	szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	140								1		1	
K06	inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin	140				2	1			2		1	
390	Inna działalność górnicza lub wydobywcza	140										1	
990	Inne naturalne procesy	140					2					4	
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk (14)	140											

Do najczęściej notowanych w regionie kontynentalnym oddziaływań na siedlisko również należą oddziaływania i zagrożenia związane z gospodarką leśną. Ogólnie negatywne oddziaływanie gospodarki leśnej notowano z dużym i średnim natężeniem na 19 stanowiskach, ponadto w 76 odnotowano usuwanie drzew martwych i zamierających, w 12 przerzedzenie warstwy drzewostanu wskutek prowadzonych prac hodowlanych, w 21 wycinkę lasu, zaś w 7 usuwanie podszytu. Tak liczna reprezentacja zagrożeń związanych z gospodarką leśną jest oczywista, gdyż wiele powierzchni badawczych leży w lasach o charakterze gospodarczym, gdzie tego typu oddziaływania muszą występować, ponieważ wiążą się z gospodarczym wykorzystaniem lasu. Odnotowano jednak – w przeciwieństwie do regionu alpejskiego – także oddziaływanie gospodarki leśnej ocenione jako obojętne dla przedmiotu ochrony lub pozytywne. Przykładami mogą być oddziaływanie nieintensywnej produkcji leśnej z pozostawianiem martwych i starych drzew (5 stanowisk) lub pozytywny wpływ przerzedzenia lasu (4 stanowiska, gdzie zainicjowano odnowienie bukowe w sztucznych świerczynach z pojedynczymi przestojami buków).

Drugim często notowanym oddziaływaniem, również najczęściej oddziałującym negatywnie na siedlisko jest obecność dróg i szlaków o różnym natężeniu ruchu – zarówno dróg asfaltowych (4 stanowiska) czy też dróg ogółem (8 stanowisk) jak i ścieżek oraz szlaków pieszych i dróg leśnych o nieznacznym natężeniu ruchu (21 stanowisk, przy czym na 15 wpływ określono jako negatywny). Negatywnie oddziałują na siedlisko także parkingi i miejsca postojowe (2 stanowiska), inne formy transportu (utwardzone drogi leśne – 6 stanowisk) oraz generowany przez nieusprawionny dostęp do obszaru (3 stanowiska).

Bardzo rzadko notowane były oddziaływania i zagrożenia związane z ruchem turystycznym (penetracja obszaru, turystyka, zbieractwo, kompleksy wypoczynkowe etc. - łącznie na 14 stanowiskach, czyli w 10% badanych lokalizacji)

Występowanie nierodzących gatunków zaborczych (I01) zanotowano na 29 stanowiskach na 5 zaś problematyczne gatunki rodzime – choć jak było to wcześniej dyskutowane za takie uważano czasem gatunki typowe dla siedliska jeżeli występowałyby fakalnie, co może być przejawem wewnętrznej zmienności siedliska. Do nierodzących gatunków zaborczych można także zaliczyć zwierzynę łowną, jeśli efekty jej

występowania są zauważalne w postaci zgrzyzania siewek oraz ubożenia runa i inicjowania erozji na stokach – z takim zagrożeniem zetknięto się na 3 stanowiskach.

Zdecydowanie pozytywne oddziaływanie na siedlisko ma naturalna sukcesja, którą odnotowano na 16 stanowiskach. We wszystkich przypadkach były to lasy nieposiadające charakteru gospodarczego.

Tab. 11. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (37 stanowisk)

Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego alpejskiego w roku 2013

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)		
			A	B	C
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	37	6		
B02.02	wycinka lasu	37	1		
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	37	4	2	
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew	37	2	3	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	37		2	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	37	1	3	5
D06	Inne formy transportu i komunikacji	37			1
E03.04	Inne odpady	37			3
F04.02	zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.	37			1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	37			1
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	37		2	
H05.01	odpadki i odpady stałe	37			2
I02	problematiczne gatunki rodzime	37	2	2	
K01.01	Erozja	37			1
390	Inna działalność górnicza lub wydobywcza	37		1	
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk (13)	37			XX

Głównym zagrożeniem dla lasów jest zbyt intensywna gospodarka leśna, zbyt liczna wycinka, niszczenie runa i gleby podczas wycinki, powstawanie wielu szlaków zrywkowych, zbyt mała ilość pozostawianego martwego drewna. Te wszystkie czynniki mogą spowodować degradację siedliska. Dużym zagrożeniem dla buczyn jest również silna antropopresja, zbyt intensywny ruch pieszy i rowerowy, powstawanie wielu szlaków, dróg, ścieżek, zbieranie grzybów i jagód, pozostawianie odpadów mogą prowadzić do rozdeptywania, rozjeżdżania i niszczenia siedliska. Również gatunki rodzime, które mają charakter ekspansywny są zagrożeniem dla siedliska. Powodują one wypieranie z runa gatunków charakterystycznych dla siedliska buczyn.

Tab. 12. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (140 stanowisk)

Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)		
			A	B	C
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	140	9	13	3
B02.01.01	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)	140	2	1	
B02.02	wycinka lasu	140	3	9	10
B02.03	usuwanie podszytu	140	4	3	1

B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	140	43	14	19
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew	140	2	9	6
B03	eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania	140		1	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	140	1	2	5
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	140		3	18
D01.02	drogi, autostrady	140			5
D01.03	parkingi samochodowe i miejsca postojowe ¹⁴¹	140			2
D01.04	drogi kolejowe, w tym TGV	140			1
D05	Usprawniony dostęp do obszaru	140			3
D06	Inne formy transportu i komunikacji	140		2	4
E03.04	Inne odpady	140		1	1
F03.01.01	szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)	140	1		
F04.02	zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.	140			1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	140		1	5
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	140		1	
G01.03.01	regularne kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi	140	1		
G01.08	inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	140			1
G02.02	kompleksy narciarskie	140			1
G02.09	obserwowanie przyrody	140			1
G02.10 i	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	140			1
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	140		3	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	140		1	
H05.01	odpadki i odpady stałe	140			1
I01	nierodzące gatunki zaborcze	140		5	24
I02	problematyczne gatunki rodzime	140		2	3
K02.02	nagromadzenie materii organicznej	140	1	3	
K02.03	eutrofizacja (naturalna)	140			2
K04.05	szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	140	1	1	
K06	inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin	140	4	1	
390	Inna działalność górnicza lub wydobywcza	140		1	
990	Inne naturalne procesy	140	1		
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk (14)	140			

Analiza zagrożeń powtarza w praktyce analizę oddziaływań, ponieważ w bazie danych ich kodowanie jest tożsame. Oddziaływania które nie mają charakteru zagrożeń to:

- dla regionu alpejskiego

- 990 „Inne naturalne procesy” – z opisu wynika, że chodzi tu o przemiany roślinności w toku sukcesji

- dla regionu kontynentalnego:

- B02.01.01 odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) – które to oddziaływanie oceniano jako pozytywne lub obojętne dla siedliska
- B02.05 nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)
- B02.06 przerzedzenie warstwy drzew (w 5 na 16 stwierdzonych przypadków)
- K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) – na 16 stanowiskach.

Wszystkie pozostałe oddziaływania opisane już w Tabeli 7a i 7b, a następnie opisane w komentarzu do ww. tabel są jednocześnie zagrożeniami, dlatego też ich powtórna analiza jest bezprzedmiotowa.

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 13. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu siedliska przyrodniczego

Obszar NATURA 2000	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)
		Wyniki obecnych badań
Beskid Mały	Zasolnica	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Buczyny Łagowsko - Sulęcińskie	Buczyny Łagowsko - Sulęcińskie 1	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Czarne Urwisko koło Lutyni	Czarne Urwisko koło Lutyni	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Czarna	Czarna południe	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Czarna	Czarna zachód	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Dalkowskie Jary	Dalkowskie Jary I	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L.
Dalkowskie Jary	Dalkowskie Jary II	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Dalkowskie Jary	Dalkowskie Jary II	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L.
Dolina Pełcznicy	Dolina Pełcznicy	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Dolinki Jurajskie	Nad Doliną Eliazówki	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Góry Bardzkie	Góra Mszaniec	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Góry Kamienne	Jedlina Zdrój	naparstnica purpurowa <i>Digitalis purpurea</i> L.
Góry Kamienne	Jeleniec	owca dzika <i>Ovis ammon</i> Pallas, 1811
Góry Kamienne	Trzy Strugi	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Góry Słonne	Łaski (Tyrawa Wołoska)	erechcites jastrzębcowaty <i>Erechtites hieraciifolia</i> (L.) Raf. ex. DC.
Jeziora Czaplينيةkie	Stare Gonno	jedlica zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco
Karkonosze	Chojnik, podnóże	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Karkonosze	Chojnik, stok N	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Karkonosze	Kowary Podgórze	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Karkonosze	Piechowice Górne	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Masyw Chełmca	Masyw Chełmca	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Masyw Ślęży	Skalna	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Masyw Ślęży	Słupica	jedlica zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco
Masyw Ślęży	Strzegomiany	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	Jezioro Kamień	jedlica zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco
Ostoja nad Baryczą	Lasowice	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Ostoja Olsztyńsko-Mirowska	Sokole Góry	czerecha amerykańska <i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.
Ostoja Popradzka	Kłodne nad Dunajcem	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Ostoja Złotopotocka	Złoty Potok	czerecha amerykańska <i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.
Ostoje Nietoperzy Gór Sowich	Lubachów	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Ostoje Nietoperzy Gór Sowich	Zagórze Śląskie	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Rudawy Janowickie	Góra Urwista	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Wolin i Uznam	Warnowo	jedlica zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco
Wzgórze Strzelińskie	Dobroszów	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Wzgórze Strzelińskie	Gromnik	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Poza obszarem Natura	Góra Trupiele	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L.
Poza obszarem Natura	Gwoździec	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Poza obszarem Natura	Łądek Zdrój	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L.

Poza obszarem Natura	Trójgarb	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
Poza obszarem Natura	Buczyna nad Morskim Okiem	dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L.
Poza obszarem Natura	Skarszyn	niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.

Łącznie zanotowano 41 stanowisk gatunków obcych na 40 monitorowanych stanowiskach. Najczęściej notowano:

- Niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* DC. – 27 stanowisk
- Dąb czerwony - *Quercus rubra* L. – 5 stanowisk
- Jedlicę *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco – 4 stanowiska
- Czeremchę amerykańską *Padus serotina* (Erhr) Borkh. – 2 stanowiska

Na pojedynczych stanowiskach zanotowano naparstnicę purpurową *Digitalis purpurea* L., erechtytes jastrzębcolistny *Erechtites hieraciifolia* (L.) Raf. ex. DC. Oraz muflona *Ovis ammon* Pallas, 1811. Może to wskazywać, że acydofilne buczyny są stosunkowo odporne na inwazję gatunków obcych, jednak problem ten wymaga dalszych badań.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem.

Doświadczenia z roku 2013 wykazują, że metodyka oceny jest optymalnie dobrana dla stanu zachowania struktury i funkcji siedliska, jednak dyskusji wymaga w skali kraju sposób waloryzacji wskaźników, szczególnie dotyczących udziału martwego drewna oraz kłód wielkogabarytowych.

Początkowo, we wstępnej wersji metodyki monitoringu tego siedliska przyrodniczego, zakładano, że wskaźnik „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości” będzie miał znaczenie kardynalne, tzn., że obniżenie jego oceny będzie skutkowało automatycznym obniżeniem oceny całego parametru „specyficzna struktura i funkcje”, a co za tym idzie – obniżeniem oceny ogólnej. Doświadczenia zebrane przez ekspertów terenowych w roku 2013 mogą jednak wskazywać, że pomimo bardzo dużego znaczenia tego wskaźnika dla ochrony buczyn, taki system oceny może zbyt mocno oddziaływać na całościową ocenę stanu ochrony siedliska. W związku z powyższym w raportach rocznych, a w konsekwencji w sprawozdaniu zbiorczym, w tym w tabelach zbiorczych, nie traktowano tego wskaźnika jako kardynalny.

W przypadku, gdy w wyniku konsultacji metodyki, zostanie jednak ustalone, że wskaźnik ten powinien mieć charakter kardynalny, obecne oceny parametru „specyficzna struktura i funkcje” zostaną na poziomie wszystkich stanowisk i obszarów zweryfikowane, co też znajdzie odzwierciedlenie w raportach terenowych dla stanowisk i obszarów oraz ostatecznym raporcie z monitoringu tego siedliska przyrodniczego.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Na większości powierzchni zaznacza się niedobór martwego drewna, przede wszystkim w postaci wielkogabarytowych pni i kłód. Należy pozostawiać większe ilości tego drewna, nie tylko w postaci posuszu i leżaniny, co obecnie jest już praktyką powszechną, w ramach planowej gospodarki leśnej.

Wskazane jest zwiększenie powierzchni leśnych pozostawianych bez planowania zabiegów hodowlanych, czy to w ramach lasów rezerwatowych czy też referencyjnych, ponieważ ta forma ochrony wysoce skutecznie zabezpiecza zasoby różnorodności biologicznej związanej z typem siedliska. Zauważono, że nawet kilkuletni okres pozostawienia lasu bez zabiegów, skutecznie poprawia wskaźniki jego struktury i funkcji.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla siedliska przyrodniczego

Informacja w jakich regionach geograficznych występuje dane siedlisko przyrodnicze:

Region biogeograficzny alpejski i kontynentalny.

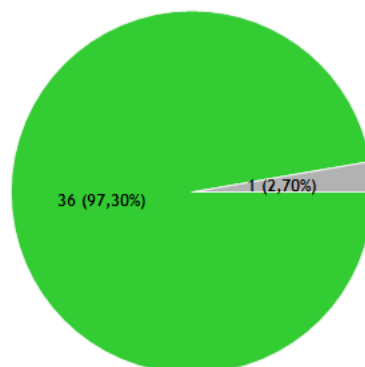
Rok/lata poprzednich badań: nie prowadzono

Rok/lata obecnych badań: 2013

Region alpejski

Powierzchnia siedliska

Powierzchnia siedliska na prawie wszystkich stanowiskach została oceniona jako właściwa, jedynie na jednym stanowisku parametr ten oceniono na XX. Biorąc pod uwagę duże zasoby tego siedliska w Karpatach, nie obserwuje się zagrożenia istotnego zmniejszenia jego powierzchni.

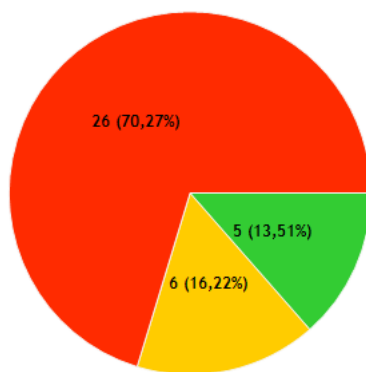

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Specyficzna struktura i funkcje

Stan zachowania struktury i funkcji najczęściej oceniany była jako zły (U2 – 24 przypadki w obszarach Natura 2000 i dwa stanowiska poza). Główną przyczyną takiej oceny były wskaźniki oceniające ilość i strukturę martwego drewna. Martwe drewno na 49% stanowisk występuje w ilości ponad 20m³/ha. Jest to właściwy stan dla tego siedliska. 24% stanowisk otrzymało ocenę U1, gdzie ilość martwego drewna wynosi między 10 a 20 m³/ha. Na pozostałych stanowiskach ilość ta wynosi poniżej 10 m³/ha. Najgorzej jest na stanowiskach Kamionka i Kozubnik gdzie martwe drewno ogóle nie występuje. Brak zróżnicowania geograficznego tego wskaźnika. Najwięcej martwego drewna występuje na stanowiskach: Jureczkowa Górna, Oratyk kota 630,8 m oraz Góra Kanasin zbocze Płd., występuje tam powyżej 30m³/ha. Na obniżenie ocen wpływały także takie wskaźniki jak: wiek drzewostanu, struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu, zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna oraz inne zniekształcenia. Tylko w 6 przypadkach stan ten określono jako niezadowalający (U1), zaś w 5 jako dobry (FV). Ocenę złą (U2) uzyskały obszary: Beskid Żywiecki, Beskid Mały i Ostoja Magurska.

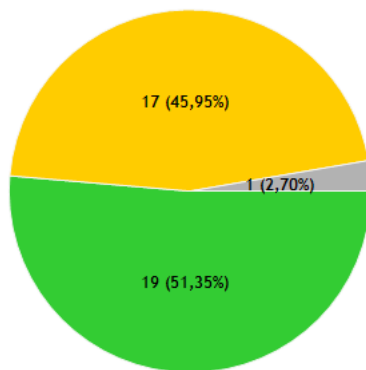

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe na 19 stanowiskach, zaś jako niezadawalające na 17 stanowiskach. Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 4 obszarach Natura, zaś jako niezadawalające w dwóch obszarach (Beskid Śląski, Ostoja Magurska).

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznany

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

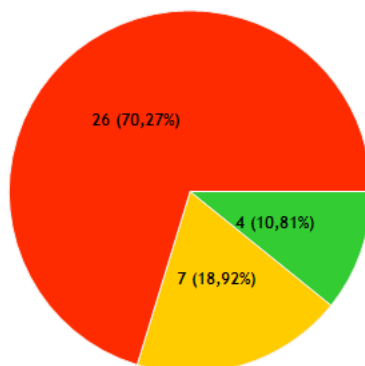
Ocena ogólna

Ocena ogólna stanu ochrony siedliska na stanowiskach jest zbliżona do ocen uzyskanych dla parametru specyficzna struktura i funkcje, gdyż ten parametr był najgorzej oceniany. W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

Głównym zagrożeniem dla lasów może być zbyt intensywna gospodarka leśna, zbyt liczna wycinka, niszczenie runa i gleby podczas wycinki, powstawanie wielu szlaków zrywkowych, zbyt mała ilość pozostawianego martwego drewna. Te wszystkie czynniki mogą spowodować degradację siedliska. Dużym zagrożeniem dla buczyn jest również silna antropopresja, zbyt intensywny ruch pieszy i rowerowy, powstawanie wielu szlaków, dróg, ścieżek, zbieranie grzybów i jagód, pozostawianie odpadów mogą

prowadzić do rozdeptywania, rozjeżdżania i niszczenia siedliska. Również gatunki rodzime, które mają charakter ekspansywny są zagrożeniem dla siedliska. Powodują one wypieranie z runa gatunków charakterystycznych dla siedliska buczyn.

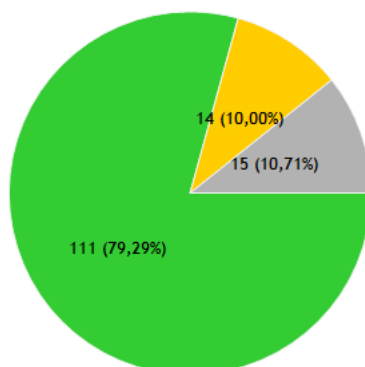
FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Region kontynentalny

Powierzchnia siedliska

Powierzchnia siedliska na wszystkich niemal stanowiskach została oceniona jako właściwa (FV), tylko na 14 stanowiskach w obszarach Natura 2000 oceniona została jako niezadawalająca (U1). Powierzchnia siedliska w większości obszarów Natura została oceniona jako właściwa (FV – 23 obszary), tylko w 7 obszarach Natura 2000 oceniona została jako niezadawalająca (U1). Przyczyną takiej oceny było zajęcie części siedlisk buczyn przez drzewostany gospodarcze o zmienionym składzie gatunkowym, np., z nadmiernym udziałem sosny, świerka lub modrzewia.

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

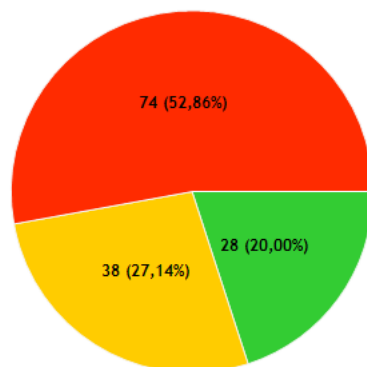
Specyficzna struktura i funkcje

Stan zachowania struktury i funkcji najczęściej oceniany była jako zły (U2 – 64 stanowiska w obszarach Natura 2000 i 10 poza). Główną przyczyną takiej oceny były niedobory martwego drewna, a szczególnie

martwych pni wielkogabarytowych. Tylko na 35 stanowiskach w obszarach Natura 2000 (oraz w 3 poza obszarami) stan ten określono jako niezadowolający (U1), zaś na 28 jako dobry (FV).

Tylko w 5 obszarach Natura 2000 parametr ten przyjął wartość FV. Były to obszary o niewielkich powierzchniach, w których cała powierzchnia siedliska lub większa jego część znajdowała się w różnego typu lasach objętych ochroną bierną lub też w lasach bez planowanych zabiegów gospodarczych. Drugim powodem obniżenia oceny było pojawianie się w płatach obcych gatunków inwazyjnych (głównie niecierpka drobnokwiatowego) oraz inwazyjnych gatunków rodzimych.

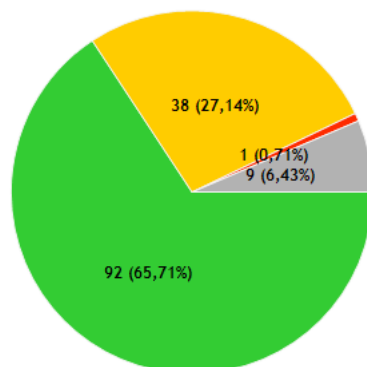

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznanym

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe na 88 stanowiskach, zaś jako niezadowolające na 33 stanowiskach (oraz w 5 poza obszarami Natura 2000). Na 8 stanowiskach parametr ten określono jako nieznanym, z uwagi na fakt, że nawet przy dobrze skonstruowanych zapisach w planach ochrony lub planach urządzania lasu, sam niewłaściwy sposób ich realizacji może spowodować zniekształcenie struktury i funkcji siedliska. Perspektywy ochrony oceniano jako właściwe w 23 obszarach Natura, zaś jako niezadowolające w 7 obszarach.

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznanym

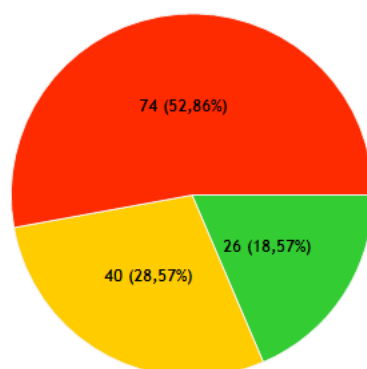
Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Ocena ogólna

Ocena ogólna stanu zachowania siedliska na stanowiskach w praktyce powtarza oceny uzyskane dla stanu zachowania struktury i funkcji, gdyż ten parametr był oceniany najgorzej.

Aż 64 stanowiska w obszarach Natura 2000 i 9 stanowisk poza ich granicami uzyskało oceny ogólne złe (U2). W zakresie obserwowanych wartości nie odnotowano znaczącej zmienności w aspekcie geograficznym lub wysokościowym. Rozkład wartości zależy w głównej mierze od sposobu zagospodarowania poszczególnych powierzchni – generalnie powierzchnie o charakterze lasów gospodarczych uzyskują oceny znacznie niższe niż lasy objęte ochroną ścisłą lub takie, dla których nie planuje się zabiegów hodowlanych.

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.